

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

DEGETICA

A fost odată o femeie care voia ca să aibă un
— Uite, așa vreau să-mi fie copilul, nu poți să-mi
spui cum să fac? —
— Cum să nu! A răspuns baba. Uneori nici un bob de
orz: da' să știi că nu-l orz din care crește pe ogoare
și pe care-l dai la găini de mâncare; ia-l și pune-l într-un
vas de fier.
— Multe mulțumiri, a spus femeia și i-a dat
babei cinci bănuți; apoi s-a dus acasă, a sădit bobul de
orz și îndată a răsărit o floare mare și frumoasă. Ai fi zis
că-i o lalea, dar petalele stăteau strânse de parcă ar fi
fost numai imbobocită.
— Ce floare drăgălașă — a spus femeia și a sărutat
petalele roșii și galbene, și cum le-a sărutat, floarea s-a
deschis pocnind. Era o lalea ca toate lalelele, numai că
urechii la mijloc ședea pe pistilul verde o felicită mișcă de
tot, gingașă și drăgălașă, și nu era mai mare decât un
deget și de aceea se numea Degetica.

— I-au făcut leașă din ea, a spus baba, și au sădit din

CRĂIASA ZĂPEZII, BASME ȘI POVESTIRI

Editura **EMIA**

Cuprins:

DEGETICA	5
SOLDATUL DE PLUMB	19
PORCARUL	25
KLAUS CEL MIC ȘI KLAUS CEL MARE	31
ACUL DE CÂRPIT	45
SCĂPĂRĂTOAREA	50
HAINELE CELE NOI ALE ÎMPĂRATULUI	59
CUFĂRUL ZBURĂTOR	65
FATA DIN SOC	73
LEBEDELE	82
CRĂIASA ZĂPEZII	100
ZÂNA MĂRII	138
FETIȚA CU CHIBRITURILE	165
POVESTEA ANULUI	168
PASĂREA CÂNTECULUI POPULAR	180
PRINȚUL CEL RĂU	184
PĂSTORIȚA ȘI HORNARUL	188
GULERUL	195
CINCI DINTR-O PĂSTAIE	199
PICĂTURA DE APĂ	204

DEGEȚICA

A fost odată o femeie care voia ca să aibă un copilăș, dar nu știa de unde să-l ia. Atunci s-a dus la o babă vrăjitoare și i-a spus:

– Uite, aș vrea și eu să am un copilăș, nu poți să-mi spui cum să fac ca să-l găsesc?

– Cum să nu! A răspuns baba. Uite aici un bob de orz: da' să știi că nu-i orz de-acela care crește pe ogoare și pe care-l dai la găini demâncare; ia-l și pune-l într-un vas de flori și ai să vezi ce iese.

– Mulțumesc, mătușă – a spus femeia și i-a dat babei cinci bănuți; apoi s-a dus acasă, a sădit bobul de orz și îndată a răsărit o floare mare și frumoasă. Ai fi zis că-i o lalea, dar petalele stăteau strânse de parcă ar fi fost numai îmbobocită.

– Ce floare drăgălașă – a spus femeia și a sărutat petalele roșii și galbene, și cum le-a sărutat, floarea s-a deschis pocnind. Era o lalea ca toate lalelele, numai că drept la mijloc ședea pe pistilul verde o fetiță mititică de tot, gingașă și drăgălașă, și nu era mai mare decât un deget și de aceea i-a spus Degețica.

I-au făcut leagăn dintr-o coajă de alun, saltea din

petale albastre de toporași, iar plapuma era o petală de trandafir. Aici ședea noaptea, dar ziua se juca pe masă. Femeia pusese o farfurie plină de apă și de jur împrejur, pe marginea farfuriei, așezase flori cu lujerele în apă. Pe apă plutea o petală mare de lelea pe care ședea Degețica și umbla de la o margine la alta a farfuriei; avea drept vâsle două fire de păr de cal. Era o plăcere s-o vezi. Știa și să cânte și cânta așa de subțirel și dulce, cum nimeni n-a mai cântat vreodată.

Într-o noapte, pe când dormea frumușel în pătuțul ei, pe un ochi de fereastră, care era spart, a intrat o broască. Broasca era urâtă, mare și jilavă. A sărit drept pe masă, acolo unde ședea Degețica și dormea acoperită cu petale roșii de trandafir.

– Ar fi tocmai bună de nevastă pentru băiatul meu – s-a gândit broasca și a luat coaja de alună în care dormea Degețica și a sărit cu ea în grădină pe geamul cel spart.

Pe la marginea grădinii curgea un râu mare și lat; malul râului era mlăștinos și mîlos; aici locuia broasca și fecioru-su. Brr! Urât mai era și acesta și semăna leit cu mamă-sa.

– Cuac-cuac-cuac! Asta-i tot ce-a putut el să spună când a văzut-o pe fetița cea drăgălașă în coaja ei de alună.

– Nu mai vorbi așa de tare că se trezește! spuse broasca cea bătrână. Te pomenești că fuge, că-i ușoară ca un puf de lebedă! S-o punem pe o frunză de nufăr; pentru ea, așa mică și ușoară cum este, are să fie ca o insulă; de-acolo n-are să poată fugi, iar noi, în vremea asta, avem să pregătim odaia cea frumoasă din mîl și după aceea aveți să vă mutați și să stați acolo.

În râu erau o mulțime de nuferi cu frunze late și

verzi care parcă pluteau pe deasupra apei. Frunza care era cea mai departe de țărnișă, era și cea mai mare din toate. Broasca s-a dus înot până acolo și a pus pe frunză coaja de alună cu Degețica în ea.

Fetița s-a trezit a doua zi dimineața și când a văzut unde era, a început să plângă amar; de jur împrejurul frunzei celei mari și verzi era numai apă, așa că la mal nu avea cum să ajungă.

Broasca cea bătrână stătea în mîl și își împodobește odaia cu papură și cu flori galbene ca să fie frumoasă și să placă noră-si. După aceea a luat pe urâtul de fecioru-su și s-a dus cu el la frunza pe care ședea Degețica. Vroiau să-i ia pătuțul și să-l ducă în odaia în care aveau să stea însurățeii; după aceea aveau s-o ia și pe dânsa. Broasca s-a închinat adânc în apă înaintea ei și i-a spus:

– Uite pe fecioru-meu! Ai să te măriți cu el și aveți să trăiți amândoi colo jos, în mîl, într-o locuință strașnică.

– Cuac! Cuac! Cuac! atîta a spus feciorul broaștei.

Au luat pătuțul și au plecat cu el; și Degețica a rămas singurică pe frunza cea verde și a început să plângă iar și mai tare pentru că nu-i plăcea să stea în mîl la broasca aceea urâtă și nici să se mărite cu urâtul de fecioru-su. Peștișorii care înotau prin apă o văzuseră pe broască și auziseră ce spusese, de aceea scoaseră acuma cu toții capul din apă s-o vadă și ei pe fetiță. Au văzut cât era de drăgălașă și le-a părut rău că trebuie să se ducă cu broasca jos în mîl. Nu! asta nu trebuie să se întâmple! S-au strâns cu toții în apă, lîngă lujerul cel verde al frunzei, l-au ros cu dinții și frunza s-a desprins și a început să meargă pe apă în jos, cu Degețica pe ea, departe, departe, acolo unde broasca nu putea s-o mai ajungă.

Degețica a trecut așa pe lîngă o mulțime de orașe

și păsărelele care ședeau în copacii de pe mal, o vedeau și cântau:

– Ce fetiță drăgălașă!

Frunza mergea cu ea pe apă tot mai departe și mai departe, până a ieșit din hotarele țării aceleia.

Un fluture frumușel și alb tot zbura pe lângă ea și de la o vreme s-a lăsat pe frunză, pentru că Degețica îi plăcea. Fetița era foarte veselă. Acuma broasca nu mai putea s-o ajungă și era așa de frumos pe unde mergea; soarele bătea în apă și apa strălucea parcă era aur. Degețica și-a desprins cingătoarea, cu un capăt a prins fluturele iar celălalt capăt l-a legat de frunză; acuma frunza mergea și mai repede și ea la fel, că doar ședea pe frunză.

Și cum mergea ea așa, numai iată că vine-n zbor un cărăbuș și cum o zărește, se repede, îi prinde trupul mlădios cu labele lui și zboară cu ea și se așează într-un copac. Iar frunza de nufăr s-a dus mai departe pe apă și fluturele cu ea, fiindcă era legat de frunză și nu se putea desprinde.

Mult s-a mai speriat săraca Degețica atunci când cărăbușul a zburat cu ea în copac! Dar mai necăjită era când se gândea că la fluturele cel frumos, cu aripi albe, pe care-l legase de frunză. Dacă nu se dezleagă, atunci moare de foame. Dar cărăbușului nu-i păsa de asta. S-a așezat cu dânsa pe frunza cea lată a copacului, i-a dat suc de flori să mănânce și i-a spus că-i drăgălașă cu toate că nu seamănă de loc cu un cărăbuș. Au venit s-o vadă și ceilalți cărăbuși care locuiau în copac; s-au uitat la dânsa, iar domnișoarele cărăbușe au strâmbat din antene și au spus:

– Are numai două picioare! Vai de ea!

– Și nu are antene! spuse alta.

– Și uite ce subțire e la mijloc! Parc-ar fi om! Vai ce urâtă-i!

Așa spuneau toate cărăbușoaicele, și totuși Degețica era atât de drăgălașă!

Drăgălașă i se păruse și cărăbușului care o răpise, dar fiindcă toți ceilalți ziceau că-i urâtă, a început și el să creadă că-i urâtă și nu i-a mai plăcut și i-a spus să se ducă unde-o vedea cu ochii. Au luat-o, au dat-o jos din copac și-au pus-o pe un bănuțel, și ea a început să plângă și să se tânuie că-i așa de urâtă și cărăbușii au alungat-o; dat ea nu era urâtă, era cea mai drăgălașă fetiță care se poate închipui, gingașă și luminoasă ca o petală de trandafir.

Și așa, biata Degețica a stat toată vara singurică în pădurea cea mare. Și-a împletit un pat din fire de iarbă și l-a agățat sub o frunză de brustur așa că acuma nu se mai teme de ploaie. De mâncare avea dulceața florilor și bea roua adunată dimineața pe frunze. Așa a trecut vara și toamna. Dar după aceea a venit iarna, iarna rece și lungă. Toate păsările care cântaseră așa de frumos în preajma ei au plecat, copacii și florile s-au uscat; frunza cea mare de brustur sub care se adăpostise s-a zbârcit și s-a scorojit, până n-a mai rămas din ea decât un lujer galben și veșted. Degețica dărdâia cumplit de frig pentru că hainele ei se rupseră și pentru că era așa de gingașă și de subțirică încât nu se putea să nu-i fie frig. A început să ningă și fiecare fulg care cădea peste ea era greu cum ar fi o lopată de zăpadă aruncată peste noi, fiindcă noi suntem mari, dar ea era numai cât un deget. Atunci ce să facă și ea? Și-a pus în spate o frunză uscată, dar tot nu se putea încălzi și dărdâia într-una de frig.

Chiar la marginea pădurii în care stătea ea era un lan mare de grâu. Grâul fusese secerat de mult și acum nu mai rămăsese decât o miriște. Dar Degețicăi miriștea i se păru mare cât o pădure. A luat-o și ea prin miriște și a tot mers tremurând de frig până a ajuns la ușa șoarecelui de câmp care își avea aici locuința. Era o hrubă în pământ, caldă și plăcută; șoarecele avea o bucătărie strașnică și o cameră plină de grâu. Degețica s-a oprit la ușă ca o fetiță cerșitoare și s-a rugat să-i dea și ei o bucățică dintr-un bob de grâu că nu mâncase de două zile nimic.

– Săraca de tine, a zis șoarecele, care era un șoarece de treabă, hai, intră și te încălzește și stai la masă cu mine.

Și fiindcă fetița i-a plăcut, i-a spus:

– Știi ce, stai aici la mine toată iarna; ai să-mi deretici prin casă și ai să-mi spui povești, că-mi plac poveștile.

Degețica a făcut cum i-a spus șoarecele și i-a mers foarte bine. Într-o bună zi, șoarecele îi zise:

– Azi avem un musafir, un vecin de-al meu care vine în vizită o dată pe săptămână. E mai bogat decât mine, are o mulțime de odăi și o blană neagră, frumoasă. Dacă poți să te măriți cu el, atunci halal de tine; atâta numai că nu vede. Să-i spui cele mai frumoase povești pe care le știi.

Dar Degețicăi numai de asta nu-i ardea. Vecinul era un sobol și ea nici gând n-avea să se mărite cu el.

Sobolul a venit îmbrăcat cu blana lui cea grozavă. Șoarecele nu mai isprăvea cu laudele. Ba că-i bogat și învățat, ba că are o casă de douăzeci de ori mai mare decât a lui.

Acum, de învățat o fi el învățat, dar nu putea suferi soarele și florile cele frumoase și le vorbea de rău, fiindcă nu le văzuse niciodată cum arată la față.

Degețica n-a avut încotro și a trebuit să cânte ceva și a cântat: „Mugur, mugur, mugurel” și alte cântece. Și sobolul s-a îndrăgostit de dânsa din pricina glasului ei frumos, dar n-a spus deocamdată nimic, că era chibzuit.

Săpase nu demult un drum pe sub pământ, de la casa lui până la casa șoarecelui; sobolul a poftit-o pe Degețica și pe șoarece să se plimbe prin hruba asta ori de câte ori ar avea poftă. Le-a mai spus să nu se sperie că în tunelul acela este o pasăre moartă. Era o pasăre cu toate penele pe ea și cu pliscul întreg; se vede că nu de multă vreme murise și fusese îngropată chiar acolo pe unde săpase el drumul sub pământ.

Sobolul a luat în gură o bucată de lemn putred, fiindcă lemnul putred luminează în întuneric ca focul, și a pornit înainte ca să le lumineze calea. Când au ajuns la locul unde era pasărea cea moartă, sobolul și-a ridicat în sus nasul lui butucănos și a izbit cu el în tavan și a făcut o gaură mare și deodată a intrat lumina zilei în hrubă. Jos zăcea o rândunică moartă, cu aripile strâns lipite de coaste, cu picioarele zbâcnite și cu capul înfundat în pene. Săraca pasăre murise de frig, fără îndoială. Degețicăi i-a părut rău fiindcă îi erau dragi păsărelele, toată vara îi cântaseră și ciripiseră în preajma ei. Sobolul însă a împins pasărea cu picioarele lui scurte și a spus:

– Acum nu mai cântă! Rău e să te naști pasăre! Mulțumesc lui Dumnezeu că odraslele mele n-au să fie așa! Uite, o pasăre ca asta, nu-i nimic de capul ei; toată vara ciripește și când vine iarna, moare de foame.

– Chiar așa, că bine spui, se vede că ești înțelept

– zise șoarecele. Ce folos are pasărea că tot ciripește? Când vine iarna n-are ce mânca și îngheață de frig; dar se ține, mă rog, toată vara cu nasul pe sus!

Degețica n-a spus nimic. Dar când sobolul și cu șoarecele s-au întors cu spatele, ea a dat într-o parte penele care acopereau capul păsării și a sărutat rândunica pe ochii ei închiși.

„Poate că tocmai ea mi-a cântat așa de frumos astă-vară, se gândi Degețica. Multă bucurie mi-a făcut biata păsărică!”

Sobolul a astupat gura prin care venea lumina și apoi i-a dus pe șoarece și pe Degețica până acasă. Noaptea, Degețica n-a putut să doarmă, se tot gândea la păsărică moartă. S-a sculat din pat și a împletit din fân un covor mare și frumos. Apoi s-a dus la pasăre și a acoperit-o cu covorul și a mai luat niște bumbac moale pe care-l găsisese prin camera șoarecelui și a împrejmuit pasărea cu bumbac ca să-i fie cald.

– Rămâi cu bine, păsărică drăgălașă! spuse ea. Îți mulțumesc că ai cântat așa frumos astă-vară, când copacii erau verzi și ne încălzea soarele.

Și fetița și-a lipit obrazul de pieptul păsării și deodată a tresărit speriată, fiindcă i s-a părut că înăuntru bătea ceva. Inima păsării bătea. Rândunica nu murise, era numai amorțită de și acuma se încălzise și își venise iar în fire.

Toamna, toate rândunelele pleacă în țările calde; și dacă vreuna întârzie cu plecarea, o prinde frigul, amorțește și cade jos și o acoperă zăpada.

Degețica nu știa ce să facă, fiindcă, față de ea, pasărea era grozav de mare, totuși și-a luat inima în dinți, a îngrămădit bumbacul de jur împrejurul rândunelei și a

adus o frunză de izmă creață pe care și-o făcuse plapumă, și a acoperit capul păsării.

În noaptea următoare s-a dus iar la ea; rândunica se trezise din amorțeală, dar era slăbită tare. Numai o clipă a deschis ochii și s-a uitat la Degețica; fetița sta în fața ei cu o bucățică de lemn putred în mână, că altă lampă n-avea.

– Îți mulțumesc, fetiță drăgălașă – a spus rândunica beteagă. M-am încălzit de minune, am să prind iar putere și am să pot să ies de-aici și să zbor la lumina caldă a soarelui.

– Vai, spuse Degețica, afară e frig și ninge! Mai bine stai aici, în patul tău calduț și eu am să te îngrijesc.

Și a adus rândunichii apă într-o petală și rândunica a băut și i-a povestit cum și-a zgâriat aripa într-un scai și de aceea n-a mai putut să zboare repede cum zburau celelalte rândunele, care au plecat departe, departe, în țările calde. De oboseală, a căzut jos. Mai mult decât atâta nu-și aducea aminte și nici nu știa cum ajunsese aici.

Rândunica a stat toată iarna în boștiură și Degețica o îngrijea și-i era tare dragă; iar sobolul și cu șoarecele n-au aflat nimic de asta, și mai bine că n-au aflat, fiindcă nu puteau s-o sufere pe biata rândunică.

Când a sosit primăvara și soarele a dezmoțit pământul, rândunica și-a luat rămas bun de la Degețica; fetița a destupat gaura din tavan, pe care o făcuse sobolul. Soarele a pătruns înăuntru până la ele și rândunica a întrebat-o pe Degețica dacă n-ar vrea să vie și ea; ar lua-o în spate și ar zbura cu ea până la pădurea cea verde. Degețica însă s-a gândit că dacă ea ar pleca, șoarecele cel bătrân, care o găzduise, ar fi foarte necăjit din pricina asta, și a spus: